

16. Odborno-vedecká rozprava a okrúhly stôl - „Zákonnosť a efektívnosť trestného konania s dôrazom na prípravne konanie“ – Právnická fakulta UK Bratislava – 30.6.2022
Zákonnosť a efektívnosť trestného konania s dôrazom na prípravne konanie
- spoločné vyhlásenie

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Najvyšším súdom Slovenskej republiky, Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky a Slovenskou advokátskou komorou zorganizovali **odbornu - vedeckú rozpravu a okrúhly stôl zameranú na zlepšenie dodržiavania zákonnosti v prípravnom konaní a na jeho efektívnejší priebeh.**

Podujatie sa uskutočnilo **30.6.2022** v priestoroch Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

https://www.flaw.uniba.sk/detail-aktuality/back_to_page/pravnicka-fakulta-uk/article/zakonnost-a-efektivita-trestneho-konania-s-dorazom-na-pripravne-konanie-1/

Konferencia bola rozdelená do dvoch blokov:

prvý blok – Vystupujúci:

- JUDr. František Mozner (Najvyšší súd SR)
- JUDr. Vladimír Javorský, PhD (Generálna prokuratúra SR)
- JUDr. Martin Puchalla, PhD. (Slovenská advokátska komora)
- doc. JUDr. Eduard Burda, PhD. (Právnická fakulta UK Bratislava)
- prof. JUDr. Sergej Romža, PhD. (Právnická fakulta UPJŠ Košice)

druhý blok – Vystupujúci:

- JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D. (Univerzita Karlova, Právnická fakulta)
- prof. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D. (Univerzita Karlova, Právnická fakulta)
- Richard Donoghue (Pillsbury Winthrop Shaw Pittman LLP)
- Ibtissem Lassoued (Al Tamimi & Company)

Program blokov:

1. Návrhy právnej úpravy a postupov, ktoré by zabezpečili zvýšenie garancie zákonnosti prípravného konania a efektivity prípravného konania za súčasného zabezpečenia práv obvinených: identifikácia nezákonných postupov v trestnom konaní v praxi a faktorov znižujúcich efektívnosť prípravného konania.
2. **Limity využívania tzv. „kajúčnikov“ v trestnom konaní.**

Po skončení konferencie bola vydaná nasledovná **Tlačová správa pre médiá:**

Zákonnosť a efektívnosť trestného konania s dôrazom na prípravne konanie - spoločné vyhlásenie

Bratislava 30. 06. 2022

Zástupcovia Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Slovenskej advokátskej komory prijali po odborno-vedeckej rozprave a okrúhlym stole „Zákonnosť a efektívnosť trestného konania s dôrazom na prípravne konanie“ ako spoluorganizátori podujatia

uskutočnenom na pôde Právnickej fakulty UK spoločné vyhlásenie k aktuálnej téme zlepšovania zákonosti a efektivity prípravného konania:

„My, predstavitelia najvyšších justičných orgánov, akademickej sféry a advokátskej samosprávy, považujeme v kontexte aktuálneho vývoja v justícii za potrebné zdôrazniť niekoľko základných princípov, bez ktorých nemôže byť úspešne napĺňaný účel trestného konania (t.j. spravodlivé potrestanie páchatel'ov pri súčasnom rešpektovaní základných práv a slobôd):

- Účinný boj proti trestnej činnosti a spravodlivé potrestanie jej páchatel'ov je možné dosahovať **výlučne zákonnými prostriedkami**, a to **pri plnom rešpektovaní základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb**. Každý pokus uplatňovať v trestnom práve prístup „účel svätí prostriedky“ musí byť odmietnutý ako neakceptovateľný a nezlučiteľný s princípmi demokratického a právneho štátu.
- Nevyhnutným predpokladom spravodlivého trestného procesu je, aby každé relevantné podozrenie zo zneužitia inštitútov trestného konania, osobitne väzby ako zaisťovacieho prostriedku, bolo spoľahlivo vyšetrené.
- Štát – reprezentovaný predovšetkým zákonodarnou a výkonnou mocou - je povinný vytvárať orgánom činným v trestnom konaní, súdom i obhajcom taký zákonný rámec pre ich pôsobenie, aby bolo možné viesť trestné konanie **efektívne**, avšak nikdy nie **na úkor znižovania základných práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi**. Súčasťou účinnej ochrany práv zároveň musí byť aj **dôsledné rešpektovanie nielen autonómneho postavenia orgánov činných v trestnom konaní, nezávislosti súdov a sudcov, ale i nezávislého výkonu advokátskeho povolania a nezávislosti advokátskeho stavu**.
- Trestné právo ako celok i jeho jednotlivé inštitúty je potrebné uplatňovať s ohľadom na princíp **ultima ratio** a jednotlivé zásahy do základných práv a slobôd musia byť realizované len v naozaj nevyhnutnom rozsahu na dosiahnutie účelu trestného konania. V konkrétnostiach ide o rešpektovanie aj (no nielen) týchto pravidiel:
  - o **Náležitá odôvodnenie rozhodnutí orgánov prípravného konania, ktoré dáva odpoveď na všetky pre rozhodnutie relevantné otázky.**
  - o Orgány činné v trestnom konaní si musia plne uvedomiť svoju skutočnú úlohu, ktorou je podľa § 2 ods. 10 štvrtá veta Trestného poriadku **s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech**, a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Rezignovanie na plnenie tejto povinnosti môže viesť (a spravidla aj vedie) k deformáciám pri presadzovaní spravodlivosti prostredníctvom trestného konania.
- Každé trestné konanie môže byť predmetom otvorenej verejnej diskusie a aj legitímnej kritiky. Napriek tomu je potrebné dôrazne odmietnuť akékoľvek neprímerané a dehonestujúce útoky voči sudcom, prokurátorom, policajtom, ale i advokátom. Demokratická spoločnosť musí rešpektovať slobodu prejavu, no súčasťou jej fungovania musí byť aj základný **rešpekt voči justičným orgánom a ochrana ich predstaviteľov pred neprímeranými atakmi (najmä od predstaviteľov iných zložiek štátnej moci), ktoré môžu byť až prostriedkom neprípustného nátlaku na ich rozhodovanie, resp. výkon ich povolania**.
- **K inštitútu spolupracujúceho obvineného, tzv. kajúcnikov:**
  - o Inštitút spolupracujúceho obvineného, resp. svedka je významným procesným nástrojom v boji proti organizovanému zločinu. Presadzovanie verejného záujmu na odhaľovaní závažnej trestnej činnosti a potrestaní jej páchatel'ov však nesmie viesť k porušeniu Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi chráneného práva na spravodlivý proces.
  - o Preto k využívaniu inštitútu spolupracujúceho obvineného, resp. svedka musia orgány činné v trestnom konaní a súdy pristupovať zvlášť obozretne, a to vzhľadom na zvýšené riziko účelovosti výpovede takejto osoby výmenou za ponúknuté alebo získané výhody, ktoré v podmienkach Slovenskej republiky zahŕňajú až možnosť zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného.

o V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú vo svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ale i Najvyšší súd Slovenskej republiky, musia byť výpovede týchto osôb starostlivo vyhodnocované už v prípravnom konaní v kontexte ostatných dôkazov, a to osobitne v situácii, ak ide o rozhodujúci usvedčujúci dôkaz.

JUDr. František Mozner, Najvyšší súd Slovenskej republiky

JUDr. Jozef Kandra, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

JUDr. Martin Puchalla, PhD., Slovenská advokátska komora

doc. JUDr. Eduard Burda, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

prof. JUDr. Sergej Romža, PhD., Univerzita Pavla Jozef Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

prof. JUDr. Jozef Čentéš, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

prof. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D., Univerzita Karlova v Prahe, Právnická fakulta

JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D., Univerzita Karlova v Prahe, Právnická fakulta

Tlačová správa – na stránke Právnickej fakulty UK Bratislava:

https://www.flaw.uniba.sk/detail-aktuality/back_to_page/tlacove-spravy-1/article/zakonnost-a-efektivita-trestneho-konania-s-dorazom-na-pripravne-konanie-spolocne-vyhlaseni/

Samotná Tlačová správa reagovala na prebiehajúce trestné konania na Slovensku s identifikáciou najpálčivejších problematických oblastí.

Napriek vyššie uvedenému, predovšetkým na personálnu účasť na Konferencii pozostávajúcu z vrcholných predstaviteľov **najvyšších justičných orgánov, akademickej sféry a advokátskej samosprávy** sa

ŽIADNA Z PODSTATNÝCH SKUTOČNOSTÍ OBSIAHNUTÝCH V SPOLOČNOM VYHLÁSENÍ

NENACHÁDZA

v samotnom PRACOVNOM DOKUMENTE ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2022**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2022**“) zo dňa 13.7.2022.